

Kashrus

Show# 305 | Jan 9th 2021

לקט יושר חלק א (אורח חיים) עמוד קטז ענין א

והיה מתענה ט' בניסן על אמו שהיתה קדושה בגזירת אושטרך בווינא הי"ד. והתפיסה התחיל [התחילה] י' בסיון, והפרט מהגזירה ט' בניסן. 1 וזכורני כשחל בשבת יום שמת בו אבי ז"ל, ואכלתי אותו שבת עם הגאון זצ"ל כמו שאני רגיל לאכול עמו כל שבתות, ולא עשיתי שום שינוי. וזכורני שהמנהג באושטרך בשנת העבור מתענין ח' תעניות, ומתחילים פ' שמות ביום ה', ואח"כ בכל יום ה' עד פ' תצוה. וסמן לאלו התעניות שובבי"ם ת"ת [שהם ר"ת מן הסדר שמות וארא בא בשלח יתרו משפטים תרומה תצוה]. ובכל שנת העבור הרב והקהל מקבלים אלו התעניות בחצר ב"ה בשבת ויחי. ומתנה אם בא יום טוב ביום ה' שיתענו ביום ב' קודם יום ה', ומלמד שיש לו ו' שעות אין צריך להתענות, והרבה תנאים כאלו. וזכורני שהוא מתענה ביומי דשובבי"ם ת"ת אף על גב שיכול לתן ד' פשיטים לצדקה, והוי פטור להתענות בע"מ שאכל צונן בלא בשר.

מגן אברהם סימן תרפה הקדמה

יש נוהגין בשנה מעוברת לקבוע תענית בכל יום ה' מפרשת שובבי"ם ת"ת וי"א גם פרשת ויקהל ופקודי ואומרים שומר ישראל וכו':

שמות פרשת שמות פרק ב פסוק א

וַיִּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לִי וַיִּקַּח אֶת־בַּת־לִי:

רש"י שמות פרשת שמות פרק ב פסוק א

ויקח את בת לוי - פרוש היה ממנה מפני גזירת פרעה (וחזר ולקחה. וזהו וילך, שהלך בעצת בתו שאמרה לו גזרתך קשה משל פרעה, אם פרעה גזר על הזכרים, ואתה ג"כ על הנקבות). והחזירה ועשה בה לקוחין שניים. ואף היא נהפכה להיות נערה. ובת מאה שלושים שנה היתה שנולדה בבואה למצרים בין החומות, ומאתים ועשר שנה נשתהו שם, וכשיצאו היה משה בן שמונים שנה. אם כן כשנתעברה ממנו היתה בת מאה שלושים וקורא אותה בת לוי:

Rabbi Fishbane

חזון איש יורה דעה

סימן כג

ה) יר"ד סי' ל"ה ס"ד יראה לי שהם נחנו אפר כו', וצ"ע וז"ל חלקו על זה, נראה דאם נחנו דבר מר בקדירה הצלוטה היסור וע"י זה נפסל הצלוע מאכילת אדם כוונתה הקדירה מה"ת, הלא שאי אפשר להכשיר הקדירה בכך שתחזור הקדירה והפגום את הצשיל שיצטלו זה ח"כ, ואם ראינו שלא פגמה את הצשיל, יש לחוש שגם הצלוע לא נפגם, שאין לנו הלכה שתקבע באיזה אורה לעשות הכשר זה, ולפיכך אם לא הייתה הגעלה כדין כגון שצטלו בקדירה הצשיל ונחנו הצשיל דבר מר כיון שהגעלה אין כאן גם הכשר של דבר מר אין כאן, וכן אם הגעילו כלי חרס צמים ועירבו צמים דבר מר כיון שאין הגעלה לכ"ה גם הכשר נפסל מאכילת אדם אין כאן, ואמנם כלי שטף שמגעילו בן יומיו ואין צמים סי' נגד הכלי דצולמא לא הותר הכלי משום דהמים גאברים וחזרין ונבלעין בכלי, אם נתן צמים דבר מר עד שנתרחו המים ונפסלו מאכילת אדם, שפיר עלתה הגעלה לכלי, ואע"ג דצטלו בו אחר הגעלה ואין הצשיל פגום, וחזינן דלא נצטע בקדירה כל כך מהמר עד שימרר את הצשיל, מ"מ כיון דהמים נסרחו אינם אוסרים את הקדירה שלא נאסרו מפליעת הקדירה כיון דהפליעה מכרחת מיד.

Rabbi Gersten

שולחן ערוך יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכב סעיף ו

סתם כלי עו"ג הם בחזקת שאינם בני יומן לפיכך אם עבר ונשתמש בהם קודם הכשר התבשיל מותר. הגה: אבל אם חמם מים בכלי של עובד כוכבים ללוש בהן פת, אסור ללוש באותן מים, דלדבר זה מקרי לכתחלה הואיל ועדיין לא התחיל הנאתו, שלא הוחמו לשתיה (ש"ד והגהותיו). אבל דבר שנעשה בשבילו ולא בשביל דבר אחר, אף על פי שהוא של עובד כוכבים וישראל קונה ממנו לכתחלה מותר דמאחר דכבר נעשה ביד עובד כוכבים ו מקרי דיעבד. אף על פי כן אסור לומר לעובד כוכבים: בשל לי ירקות בקדרתך, וכן לא יאמר לו: עשה לי מרקחת, שכל האומר: בשל לי, הרי הוא כאלו בישל בידיו. ואפשר שעל ידי הרקחים (או שאר אומנים) מותר, שכל האומנים מיחדים כלים נקיים למלאכתם, כדי שלא יפגמו אומנותם. ובעל נפש יחוש, שדברים אלו מביאים לידי טהרה ונקיות.

חזון איש יורה דעה

סימן כג

ה) יר"ד סי' ל"ב ס"ד יראה לי שאם נחנו אפר כו', וצט"ז וש"ך חלקו על זה, נראה דאם נחנו דבר מר בקדירה הצלוטת היסור וע"י זה נפסל הצלוטת מאכילת אדם הותרה הקדירה מה"ת, הלא שאי אפשר להכשיר הקדירה בכך שתחזור הקדירה והפגום את התבשיל שיבשלו בה ח"כ, ואם ראינו שלא פגמה את התבשיל, יש לחוש שגם הצלוטת לא נפגם, שאין לנו הלכה שתקבע באזהרה לורה לעשות הכשר זה, ולפיכך אם לא היחה הגעלה כדין כגון שצט"ז בקדירה תבשיל ונחנו צהצט"ז דבר מר כיון שהגעלה אין כאן גם הכשר של דבר מר אין כאן, וכן אם הגעילו כלי חרס צמים ועירצו צמים דבר מר כיון שאין הגעלה לכ"ה גם הכשר נפסל מאכילת אדם אין כאן, ואמנם כלי שטף שמגעילו בן יומן ואין צמים סי' נגד הכלי דצט"ז לא הותר הכלי משום דהמים נאכרין וחזרין ונצט"ז ככלי, אם נתן צמים דבר מר עד שנסרחו המים ונפסלו מאכילת אדם, שפיר עלתה הגעלה לכלי, ואע"ג דצט"ז זו אחר הגעלה ואין התבשיל פגום, וחזיקין דלא נצט"ז בקדירה כל כך מהמר עד שימרר את התבשיל, מ"מ כיון דהמים נסרחו אינם אוסרים את הקדירה שלא נאכרו מפליטת בקדירה כיון דהפליטה מסרחת מיד.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קד

ובדבר הכלי החדשה לרחץ את הכלים שנקרא בשם דיש וואשער /מכונה לשטיפת כלים/ אם יכולין לרחוץ שם כלי בשר וכלי חלב זה אחר זה. הנה צריך שמה שבתוכו שהוא על מה שמניחין הכלים, שיהיה לכלי בשר אחרים ולכלי חלב אחרים, ועצם הדיש וואשער שמשימין בתוכו הדבר שמניחין עליו הכלים שהוא רק הדפנות שסביבותם יכולין להשתמש בו לשניהם בזה אחר זה. ידידו מוקירו, משה פיינשטיין.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן כח

הנה כבר כתבתי בספרי אגרות משה חאו"ח סימן ק"ד שמה שבתוך הדיש - וואשער שהוא על מה שמניחין הכלים צריך שיהיו שנים, אחד לכלי בשר ואחד לכלי חלב, ועצם הדיש - וואשער שמשימין בתוכו הדבר שמניחין עליו הכלים שהוא רק הדפנות שסביבותם והגג והתחתית יכולין להשתמש בו לשניהם בזה אחר זה. אך לא כתבתי שם הטעם משום שהוא פשוט, דהא בעצם הוא נ"ט בר נ"ט שמותר מבשר לחלב ואיפכא, ומפורש ברמ"א סימן צ"ה סעיף ג' עוד יותר דאפילו באותן המים שהודחו בהן הכלי בשר מותר להדיח גם את כלי החלב אחר שניטלו משם הכלי בשר אם לא היה בעין או שהיה שם מים ששים נגד הבעין, וכ"ש בכאן שהם מים אחרים. אבל מה שאני מצריך שעל מה שמניחים הכלים צריך שיהיו אחרים, הוא מטעם שמצוי שישאר דבר בעין מהבשר ושומן ויגע בהכלי חלב וכן איפכא שאז כשיבואו המים חמים שהיד סולדת בהן יבליעו בהכלי חלב ואיפכא, ואין לסמוך על מה שהמים ידיחו הבעין כיון דמצוי שנשאר ואין הדרך לעיין אחר זה שלכן אף שיחליט שיעיין היטב יש לחוש שישכח כהא דבסימן צ"א סעיף ב' אסרינן בכה"ג לכתחלה. ולכן צריך שנים אחד לכלי בשר ואחד לכלי חלב. אבל אין לחוש על מה שגם בדפנות איכא לפעמים איזה בעין כיון שאין נוגע בהכלים ואף אם יביאו המים משם את הבעין, הוא יותר מהרבה פעמים ששים שלא שייך לאסור. אבל מחמץ לפסח אסור וכן מאיסור להיתר אסור שא"א להגעיל דהם פארצעליין. ידידו, משה פיינשטיין

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן כט

הנה ענין דיש - וואשער כתבתי הנראה לי לדינא בלא הטעם, והטעם פשוט דהא בשר וחלב שהם דברים המותרין כל אחד בפני עצמו ורק ע"י בשול נאסרו לא נאסרו אלא כדרך בשול שהוא בטעם ממש ולא בנותן טעם בר נותן טעם דהוא טעמא קלישתא ואיפסק כן בגמ' חולין דף קי"א, ואפילו בנתבשלו דגים ומים בקדרה חולבת או בקדרה של בשר בן יומו וליכא בעין מותר כדאיתא בסימן צ"ה סעיף א' וב' ורק שאנו מחמירים בצליה ובשול כדכתב הרמ"א, וא"כ בהודחו כלי בשר במים לא רק כלי ראשון אלא אפילו רותחין ממש כשליכא עליהם שומן בעין או שהיה ששים נגד שומן הדבוק ליכא איסור מלהדיח שם אף באותן המים אחר שהסיר משם כלי הבשר דהרי אין שם טעם מהבשר עצמו אלא מהבליעה שהיה בכלי הבשר שזה אינו אסור, ורק בבת אחת כלי בשר וכלי חלב ביחד אף כשליכא שומן בעין אסור להתוספות שם /חולין דף קי"א/ ופסק כן הרמ"א מטעם שהקערות נוגעות במחבת וכן

הכלים עצמן זה בזה ונפלט טעם מזה לזה קודם שנתפשט הטעם בהמים וגם דשמה נתערבו פליטת הבשר ופליטת החלב בעצמן בלא אמצעות המים כדאיתא בתוס' ובר"ן שם ועיין בט"ז סק"ח, ומפורש שם ברמ"א ודוקא שהודחו ביחד ובכלי ראשון אבל אם הודחו זה אחר זה מותר דהרי לא נתערבו הטעמים בעצמן בעצמן כדכתב הט"ז דהא כל הטעם נתערב תחלה במים וכן הוא בהגר"א ס"ק י"ח שכתב דלא שייך כאן טעמים של תוס'. ונמצא שמעצם הדין אף באותן המים היו רשאים ליתן שם אחר שהוסרו כלי הבשר להדיח שם כלי החלב, דנגד הבעין היו ריבוי מים הרבה הרבה יותר מששים, ומה שהצרכתי שהרעקס שמניחין עליהם הכלים יהיו אחרים הוא מחשש שמא ישאר על מקום שהיה מונח כלי הבשר מעט מהשומן בעין ועל מקום זה יניח אחר כך כלי החלב שיבלע הכלי מהבעין, אבל אין לחוש שמא מדפנות הדיש - וואשער יבא מעט שומן מאחר דהוא רחוק מהכלים.

אך אף שמותר מדינא ליתן גם לאותן המים לא התרתי למעשה אלא להוציא המים שהודחו בהן כלי הבשר ולהביא מים אחרים שכן ראוי לכתחלה במקומותינו שהמים באין לשם בלא טירחא גדולה, וגם בשביל חשש דאולי היו כלים מרובים בכלוכית בשר הרבה שיש להסתפק שמא לא היה כשיעור אף שהשיעור קטן מאד, אבל לא הזכרתי זה בפירוש משום דכן הוא דרך אלו שיש להם דיש - וואשער שמחליפין המים ובפרט שזמן גדול בהרבה שעות יש לכל בעה"ב מרחיצת כלי חלב עד רחיצת כלי בשר ולא ישאירו שם המים סרוחין זמן כזה, אבל מ"מ כשאחד שואל אומר אני לו שיחליף המים, וגם מהראוי שגם ידיח במים אחרים רותחין קודם אי יש פנאי לזה. וממילא לפי מה שנתבאר אין חלוק מה שהדיש וואשער מרתיח את המים, אבל באותן המים עצמן לא ידיחו לכתחלה כלי חלב אלא יחליפו המים. וכל זה הוא לענין כלי חלב וכלי בשר אבל דיש - וואשער שהודחו כלי נכרים שהם כלי איסור אסור ואף הגעלה לא מהני משום שהם מצופין בפארצעלאי וגם קשה לנקותו, וכן א"א להגעיל מחמץ לפסח. והנני ידידו מברכו, משה פיינשטיין

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן י

ב' ומש"כ כתר"ה דהרמ"א /ו'ד/ ס' צ"ה סעי' ג' שכתב בהודחו זה אחר זה שרי הוא רק בדיעבד, פשוט שאינו כן דאף לכתחלה מותר להדיח אח"כ כשאין שם הכלי בשר דהדיחו תחלה דהא כתב הט"ז בס"ק י"א דזהו הוי נ"ט בר נ"ט = נותן טעם בר נותן טעם = כיון שלא נתערבו הטעמים, וכן הוא בהגר"א ס"ק י"ח דכתב דלא שייך כאן טעמים של תוס' והוא ממש דין דגים שעלו בקערה של בשר שמותר לאוכלן בכותח שזה מותר לכתחלה לכו"ע, והוא גם לשון הש"ך בס"ק ט"ז שכתב אבל אם הודחו בזה אח"כ הוא ממש כדגים שנתבשלו בקדרה של בשר דשרי, היינו דמתיר לכתחלה עוד יותר דאף אם נתבשלו תחלה המים כשהכלי בשר היו שם נמי מותר להדיח כלי חלב אחר שהוציאו משם הכלי בשר מטעם דאף בנתבשלו שיש מחמירים לאכול בכותח הא כתב הרמ"א בסעי' ב' דליתן בכלי מותר לכתחלה דהגר"א כתב רק בעלו דהיינו שהודחו בכלי ראשון מתחלה כלי בשר ואח"כ כלי חלב ולהש"ך אף בנתבשלו היינו שהיו הכלי בשר תחלה בשעת הרתיחות על האש נמי מותר. והנידון לאסור לכתחלה הוא אם מותר לכתחלה להעלות הדגים בכלי בשר כדי לאכול אח"כ בכותח שהסמ"ק אוסר כדאיתא בט"ז סק"ד ועל המשמעות לשון הב"י שהסמ"ק אוסר לכתחלה לאוכלן בכותח כתב שהוא שלא בדקדוק ובנקה"כ שגם הד"מ

והדרישה והב"ח כבר כתבו זה, ופשוט שגם הב"י סובר כן ולא דק בלישניה. ומשמע מהט"ז וכן מהש"ך סק"ג דדוקא כדי לאוכלן בכותח אוסרין לכתחלה אבל כדי להעלות אח"כ על כלי חלב מותר לכתחלה ובב"ח מפורש כן, אבל הפמ"ג במשב"ז שם סובר דאסור גם לבשל בכלי חלב כדי להעלותו בכלי בשר, ולהעלות בכלי חלב כדי להעלותו בכלי בשר לא מבואר בלשונו ויש להסתפק אם גם בזה אוסר. וא"כ לדינא כיון שהב"ח מתיר בפירוש וכן הוא גם משמעות הט"ז והש"ך, וגם הפמ"ג עצמו הביא מבעה"ת במפתחות שמתיר לבשול בכלי חלב כדי לערותן לכלי בשר והובא גם בדרישה ומשמע שגם הדרישה סובר כן, וגם מהפר"ח מביא שמתיר, והוא רק מלתא דרבנן ורק אלכתחלה יש להקל, וברק עלו בכלי חלב כדי להעלות בכלי בשר שאיכא ספק אף אם הפמ"ג אוסר ודאי אין להחמיר, אך מ"מ כתבתי במדיח כלים שהוא רק בעלו שהמים באים לשם ממקום אחר שאף שמותר לדינא ליתן גם לאותן המים לא התרתי למעשה אלא להוציא המים שהודחו בהן כלי הבשר ולהביא מים אחרים והוא מצד חשש הקטן אליבא דהפמ"ג ואם היה במקום שלא מצוי מים חמין ובא בטירחא גדולה לא הייתי אומר להחמיר אבל במקומותינו שאיכא מים חמין בלא טירחא גדולה החמרת, והוא נכון וברור. ומש"כ כתר"ה דמדיח הכלים הוא כלי בשר והמים מתבשלים שמה לא מובן כלל דהרי אינו כן דאין המים מתבשלים שם אלא שבאים לשם מים כידוע, ומדיח הכלים אינו לא כלי בשר ולא כלי חלב, כי רק הכלים מודחין שם וברוב הפעמים הוא יותר מששים.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן יא

הדחת כלי בשר וכלי חלב באותה מכונה בע"ה

הנה בדבר המכונה (מאשין) להדיח כלי האכילה ואי אפשר להשיג עוד מכונה גדולה כזה שנצרך בהמושב זקנים מצד שעולה להרבה אלפים שאין ביכולת הצבור להוציא זה, הנה פשוט שמכיון שלא נשאר בעין ממש על הכלים שקודם שנותנים הכלים במכונה צריכין לסלק מהם הבעין ונשאר רק מה שדבוק מהלחלוחית ושמנונית, אין לאסור מלהשתמש במכונה זו לכלי בשר ולכלי חלב בזמנים מיוחדים לכלי בשר בזמן אחר ולכלי חלב בזמן אחר, דהא מצד הבליעה הוא נ"ט בר נ"ט = נותן טעם בר נותן טעם, ומצד הבעין מלחלוחית ושמנונית הדבוק הרי הוא משהו על כל כלי דהוא רק על מקום שהיה מונח המאכל שלפי החשבון הוא רק רביע של שטח הכלי ועיין ביו"ד סימן ס"ט סעי' ט' ברמ"א דהחתיכה עצמה היא שלשים נגד המלח שעליו והוא אף בחתיכה דקה לכל ההיקף ובקערות הוא רק לחצי הפנימי ובכפות הוא רק למקום שנכנס בהתבשיל ובמזלגות הוא משהו ממש שרק משהו נכנס בהבשר וכדומה ולכן ברור שאף מכלים הרבה שנכנסים בבת אחת לא יתקבץ יותר מאחד מששים מהסך מאה ושבעים גאלאן/גלון/ מים שבאים עליהם במינוט /ברגע/ אחד שהששים לזה הוא קרוב לשלשה גאלאן שאף מאלף כלים לא יתקבץ זה, וגם מכיון שלא אמרין מבלועים מבשר או מחלב שנעשה כולו כבשר וכחלב וא"צ ס' אלא נגד הבשר שבו כדאיתא /שו"ע יו"ד/ בסימן צ"ד סעי' ו' יש גם לצרף המים שיבואו כל משך הזמן ששוהין שם הכלים שהוא עוד מאה ושבעים גאלאן ויותר. ולכן איני רואה בזה שום חשש לדינא, ואין להחמיר על הצבור כשהן נדחקין. והנני ידידו, משה פיינשטיין.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף צז עמוד א

רבין בר רב אדא אמר: כילכית באילפס הוה, ואתו שיילוה לרבי יוחנן, ואמר להו: ליטעמיה קפילא ארמאה. אמר רבא: מריש הוה קא קשיא לי הא דתניא, קדרה שבשל בה בשר - לא יבשל בה חלב, ואם בשל - בנותן טעם, תרומה - לא יבשל בה חולין, ואם בשל - בנותן טעם, בשלמא תרומה - טעים לה כהן, אלא, בשר בחלב - מאן טעים ליה? השתא דאמר רבי יוחנן: סמכינן אקפילא ארמאה, הכא נמי - סמכינן אקפילא ארמאה.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן צח סעיף א

איסור שנתערב בהיתר מין בשאינו מינו, כגון חלב שנתערב בבשר, יטעמנו נכרי, אם אומר שאין בו טעם חלב או שאומר שיש בו טעם אלא שהוא פגום, מותר. והוא שלא יהא סופו להשביח. וצריך שלא ידע שסומכין עליו. ואם אין שם עובד כוכבים לטועמו, משערינן בס'. וכן אם הוא מין במינו, כיון דליכא למיקם אטעמא, משערינן בס'. (ואין נוהגים עכשיו לסמוך על עו"ג ומשערינן הכל בס') (באגור ותשובת מהר"ם פדואה סימן ע"ט ושאר אחרונים).

Addition from Rabbi Gersten

פלתי סימן קב (סעיף ג') [ה] כלי שנאסר וכו'...

ומ"ש הפרי חדש (שם) דאפשר להכיר האיסור על ידי התבשיל. לא ידעתי, דזולת הגעלה איך אפשר להכיר האיסור, וכי ודאי יוצא הבלוע לתוך התבשיל, והגע עצמך אם בשלו בקדירה [של] איסור היתר, וטעמו קפילא ואין בו טעם איסור, וכי מותר על סמך הזה לחזור ולבשל בו שנית, הלא אמרינן בפעם אחת פלטה ובפעם אחרת לא פלטה, ואם כן תו ליכא היכרא, ואם אמרינן להגעיל אף אתה מרבה בהוצאות.

סיני ועוקר הרים

שאלה: הגאון רבי שלמה קלוגר אמר שדברי חז"ל (ברכות סד, א) שסיני עדיף על עוקר הרים לא שייכים בימינו שהתפשטו הספרים (הגהותיו של הגרש"ק לפרי מגדים או"ח אשל אברהם סוף סימן קלו). האם כך להלכה?

אוצר החכמה

תשובה: כבר הביא דבריו בהקדמת שו"ת יביע אומר ח"א אות ז' ודחאם והעלה שגם בזה"ז סיני עדיף. ויתרה מזו, כתב שם שגם לדעת מהר"ש קלוגר סיני עדיף, אלא שאין ראיה מהש"ס לכך עיי"ש.

הצומות של רבי זירא

שאלה: אם אכילת לב גורמת שכחה (ש"ך י"ד עב סק"ב. באר היטב סק"א) ועוד דברים נוספים גורמים לשכחה, מדוע רבי זירא עם מאה צומות לפני עלייתו לארץ כדי לשכוח מה שלמד בבבל (בבא מציעא פה א) במקום לאכול לב?

תשובה: אולי כדי שישכח רק את מה שלמד בבבל ולא במילי דעלמא. כי אכילת לב וכו' גורמים לשכחה לא רק בד"ת אלא גם במילי דעלמא.

לקיחת מעקה

שאלה: המשכיר דירה עם גג שחייב במעקה והקים מעקה, האם מותר להורידו כשהוא עובר, או אסור כמו שאסור להוריד את המזוזות וגם משום סכנה?

תשובה: לא מצאנו חיוב כזה זולתי במזוזה (עי' י"ד רצ"א ב). ולכן אם שכר דירה ושם שם מעקה שהוא רוצה לקחתו איתו כשהוא עובר - הרשות בידו. ויודיע לבעל הבית שהסיר את המעקה ששם כשנכנס לדירה.

ארבע כוסות בחלב

שאלה: שמעתי הרבה פעמים את הסיפור על בעל 'בית הלוי', שאישה שאלה אותו אם יוצאים ידי חובת ארבע כוסות בחלב, והוא נתן לה כסף לסעודת פסח, כי הבין שלא היה לה מספיק כסף לקנות יין. על כל פנים, מדי התשובה לשאלה - יוצאים בזה ידי חובה או לא? (גם ראיתי מעשה זה בהגש"פ מבית לוי [בריסק] עמ' רצו).

תשובה: ברור שלא יוצאים ידי"ח ד' כוסות בפסח עיי' חלב.

יה"ר שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה מתוך שלווה ונחת ובט"ס אמץ

בברכה נאמנה וידידות

מרדכי אלמקייס

כמו הספרדים ורק במבטא שם ה' הוא נוהג כמו האשכנזים ואיני יודע טעמו).

תפילין שנפל ביורה של חלב

שאלה: סיפר הג"ר פנחס הירשפרונג - ששימש כאב"ד של מונטריאל (ניצוצי אש פנחס עמ' קפו), שהמהרש"ם הברעזאן רב, בשעה שהיה בוחן יו"ד הלכות בשר בחלב, היה שואל אותם מה הדין אם נפל תפילין ביורה רותחת של חלב האם נעשית עי"ז החלב אסור משום בשר וחלב?

תשובה: בוודאי שלא. העור של הבתים היו כעץ ולא פולט כלום.

קפילא לאשכנזי

שאלה: שמעתי סיפור שפעם לפני שבת באה משפחה עניה אל הגאון רבי צבי פסח פרנק (יש מספרים זאת על רבי שמואל סלנט) וסיפרו שנפל להם חלב לצולנט הבשרי ואי אפשר לברר אם יש שישים לבטלו ואין עוד אוכל לשבת. הם היו אשכנזים ולפי הרמ"א (יו"ד צח, א) אין סומכים על קפילא (קפילא - נותנים לגוי המומחה בטעימה (אולי טבח וכד') לטעום ולזהות אם יש טעם של חלב באוכל בשרי. לספרדים מותר לאכול אם הגוי אומר שאין טעם של בשר בחלב). הגאון ר' צבי פסח פרנק נתן לגוי לטעום ואמר שאין טעם חלב. אח"כ נתן לספרדי, שלפי המחבר (שם) מותר לו לסמוך על קפילא, ואישר שאין טעם. מזה התיר למשפחה הענייה והציל את הסעודה, כי כותב הש"ך (צח סק"ה) ש"על טעימת ישראל אנו סומכין". האם באמת אפשר לסמוך על דבר כזה?

תשובה: בזה"ז משערין הכל בס' כידוע. עי' בה"ח יו"ד סי' צ"ח אות ב' ואות י"א וסי' צ"ב אות ב'. אמנם במקרה שא"א לברר אם היה ס' או במקרה שיש פי חמישים כנגד האיסור והאיסור כחוש וקרוב לודאי שאין בתבשיל טעם איסור כלל ויש הפסד מרובה אפשר לסמוך על טעימת נכרי באופן שאינו יודע שסומכין על טעימתו ואפי' אם יודע מנהגי ישראל. וגם אם אין הפסד מרובה, אן יש עוד צירוף להקל יכולים לסמוך עליו (עי' שו"ת יביע אומר ח"ח חיו"ד סי' י').

על כן בנידון שאלתו, כיון שאזיל לדעת הרמ"א, אם נתן לגוי והגוי אמר שאין טעם ואח"כ שוב נתן לישראל, וישראל גם אמר שאין טעם, ובישראל גם אליבא דהרמ"א סומכים כמש"כ הש"ך. א"כ שפיר אפשר לסמוך על הנ"ל ולאכול את התבשיל. (למרות שלעצם הסיפור - אין למדים ממעשיות).